

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΜΑΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ὡστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους ἠγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῆ τύχῃ οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον. Καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν. Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι. Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον.

Λυσίας, Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς 79-81

ΘΕΜΑ Α

A1. Να μεταφραστεί το χωρίο : « Ὡστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους ἠγεῖσθαι ... ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί » .

Μονάδες 4

A2.

α. Ποιους θεωρεῖ ευτυχισμένους ἀνθρώπους ὁ ρήτορας καὶ γιατί; Να βρεῖτε τὴ σχετικὴ φράση τοῦ κειμένου.

β. Τι εἶδους τιμές ἀποδίδουν στους νεκροὺς πολεμιστὲς οἱ συμπολίτες τους καὶ γιατί;

Μονάδες 4 (2+2)

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Να βρείτε με ποια λέξη του αρχαίου κειμένου συγγενεύει ετυμολογικά η καθεμία από τις παρακάτω λέξεις : αφηγητής, ανατροπή, θέση, συγγένεια, υπόλοιπο .

Μονάδες 2

β. Να βρείτε τρεις σύνθετες ομόρριζες λέξεις της ν.ε. του ρ. τυγχάνω και να σχηματίσετε μία πρόταση για καθεμία από αυτές.

Μονάδες 2

B2.

α. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τον κατάλληλο τύπο του αορίστου β' :

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ἔπεσε			
			παράβαλε
		ἀφίκοντο	
	αἰσθησθε		

Μονάδες 1

β. Να αναγνωρίσετε τους τύπους ανώμαλων παραθετικών στις παρακάτω προτάσεις.

α) Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἰδόντες τὰς τῶν Ἀθηναίων τριήρεις οὔσας πλείους, ἔφυγον εἰς τὴν γῆν.

β) Ἡ ἐσχάτη πλάνη ἔσται χείρων τῆς πρώτης.

γ) Οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἀνείλοντο (= δεν περισυνέλεξαν) τοὺς ἀρίστους ὑπὲρ τῆς πατρίδος γενομένους.

δ) Κάλλιόν ἐστιν τελευτᾶν ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις.

Μονάδες 1

γ. Να συμπληρωθούν οι ακόλουθες προτάσεις με τους κατάλληλους τύπους παθητικών χρόνων των ρημάτων που είναι στην παρένθεση :

α) Ἐνῶ αἱ ἄλλαι παρθένοι(διασώζομαι, ορ. παθ. αόρ.) τὴν Περσεφόνην ἢ γῆ κατέπιεν.

β) Ἐβούλετο(πείθομαι, απαρ. παθ. αόρ.) τοῖς φρονίμως κρίνουσιν.

γ) Ἐὰν ὑφ' ἡμῶν τοῦτο(πράττομαι, υποτ. παθ. αόρ.), οὐδεὶς τῶν θεῶν ἔσται ἡμῖν εὐμενής.

δ) (διδάσκομαι, προσ. παθ. αόρ.) δὲ καὶ τοῖς παισίν.

ε) Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἀποκρίνομαι, μτχ. παθ. αόρ.) τῷ Πιλάτῳ λέγει αὐτῷ.

Μονάδες 2

B3. Να αναγνωρίσετε τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία):

- ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον
- οἷτινες ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον

Μονάδες 1

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΜΑΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Κείμενο: Β' Επεισόδιο, 2η Σκηνή (659-840)

ΑΓΓ.: Δυσκολονόητος ο θεός, παιδί μου·

ολόένα αλλάζει. Εδώθε κείθε σέρνει,

πότε ψηλά, πότε βαθιά τα πάντα·

ο ένας δυστυχάει, ο άλλος όχι,

όμως κι αυτός κακό θάνατο βρίσκει·

790

δεν έχει πάντα η τύχη σιγουριά.

[...] Όποιος / δε νιώθει σέβας για τ' αφεντικά του

και δε συμπάσχει σε χαρές και λύπες,

805

δούλος κακός. Εγώ κι αν είμαι σκλάβος,

θέλω μες στους καλούς να με λογιάζουν·

λεύτερος αν δεν είμαι, λεύτερη έχω

ψυχή το 'να κακό κάλλιο απ' τα δύο: φαύλη

να 'χω καρδιά και δούλο να με λένε.

810

[...]

ΑΓΓ.: Θα γίνουν, βασιλιά μου, αυτά· μα βλέπω

κούφια τη μαντική, ψευτιές γεμάτη.

Με τη φωτιά και τα πουλιά μαντείες

τίποτα δεν αξίζουν· αν πιστεύεις

825

πως τα πουλιά ωφελούνε τους ανθρώπους,

ανόητος είσαι. Ο Κάλχας στο στρατό μας

δε μίλησε καθόλου, κι ας θωρούσε

να χάνονται οι δικοί του για έναν ίσκιο·

κούρσεψαν ανωφέλευτα τη χώρα·

830

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ

θα πεις, δεν το 'θελε ο θεός· και γιατί τότε
πηγαίνουμε στους μάντεις; Όταν κάνεις
θυσίες στους θεούς, να τους γυρεύεις
τα καλά μόνο κι άσε τις μαντείες·
ξεγέλασμα είναι στη ζωή· κανένας
δεν πλούτισε μ' αυτές όντας τεμπέλης·
σωστό μυαλό και νους, να σοφός μάντης.

835

Θέμα Α (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Να αντιστοιχίσετε τους παρακάτω στίχους με το ιδεολογικό στοιχείο (διάνοια) που φέρει ο καθένας. Δύο ιδεολογικά στοιχεία περισσεύουν.

Στίχοι	Ιδεολογικά στοιχεία
1. «Γιατί τότε πηγαίνουμε στους μάντεις;»	α. αμφισβήτηση θεών
2. «Λεύτερος κι αν δεν είμαι, λεύτερη έχω ψυχή»	β. αμφισβήτηση μαντικής
3. «Δεν έχει πάντα η τύχη σιγουριά»	γ. αντιπολεμικό μήνυμα: ματαιότητα πολέμων
4. «Δυσκολονόητος ο θεός, παιδί μου»	δ. κοινωνική θέση δούλου
5. «Μα βλέπω κούφια τη μαντική, ψευτιές γεμάτη»	ε. αδυναμία και ανευθυνότητα ανθρώπων
	στ. το ευμετάβλητο της ανθρώπινης τύχης
	ζ. αντιπολεμικό μήνυμα: στον πόλεμο δεν υπάρχουν νικητές

Μονάδες 5

2. Να επιλέξετε και να σχολιάσετε ένα από τα παραπάνω ιδεολογικά στοιχεία (60-80 λέξεις).

Μονάδες 3

Θέμα Β (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Από ποια πάροδο εισέρχεται ο Αγγελιοφόρος και γιατί; Να αναφερθείτε στη σχετική σύμβαση του αρχαίου ελληνικού θεάτρου.

Μονάδες 3

2. Γιατί η είσοδος του Αγγελιοφόρου στη σκηνή χαρακτηρίζεται ως «δραματικό απρόοπτο» και πώς εξυπηρετεί την εξέλιξη του έργου;

Μονάδες 3

ΘΕΜΑ Γ (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Να χαρακτηρίσετε τον Αγγελιοφόρο λαμβάνοντας υπόψιν σας την κοινωνική του θέση και τους προβληματισμούς που εκθέτει ενώπιον του κοινού. Πώς σχετίζονται οι σκέψεις του ήρωα με τον χαρακτηρισμό του Ευριπίδη ως «από σκηνής φιλοσόφου»;

Μονάδες 6

